

Zielone Karpaty

Polsko-słowacki projekt zrównoważonego rozwoju terenów górskich i ochrony bioróżnorodności w Karpatach. Od 1 października rusza nowy projekt Pracowni na rzecz Wszystkich Istot realizowany wspólnie ze słowacką organizacją Lesoochranarske Zoskupene VLK. Poniżej prezentujemy elementy projektu, którym będziemy się zajmować przez najbliższy rok.

Mapa Dzikich Karpat

Będziemy pracować nad uszczegółowieniem Mapy Dzikiej Polski w rejonie Karpat. Będzie to wykaz najcenniejszych przyrodniczo obszarów na tym terenie, uzupełniony o ostoje dzikiej przyrody, które nie są jeszcze chronione oraz o takie miejsca, gdzie ryzyko wystąpienia konfliktu na płaszczyźnie gospodarka człowieka a ochrona przyrody jest największe. Prace nad mapą pozwolą dokonać przyrodniczej i społecznej waloryzacji tego terenu. Dane do mapy będą zbierane poprzez sieć strażników miejsc przyrodniczo cennych (lokalnych aktywistów społecznych) bezpośrednio w terenie oraz przy pomocy ankiet rozsyłanych do studentów kierunków przyrodniczych, do kół przewodnickich i turystycznych, parków krajobrazowych i narodowych oraz osób zainteresowanych współpracą. Mapa zostanie opublikowana w mediach oraz znajdzie się na naszych stronach WWW. Będzie również wydana w formie folderu pod koniec prac nad projektem. Niektóre miejsca najcenniejsze przyrodniczo spełniające konieczne kryteria zostaną zgłoszone jako nasza propozycja (tzw. shadow list) do europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

Spotkania w gminach

Chcemy zapoznać osoby odpowiedzialne za ochronę przyrody w gminach z problematyką zmian, jakie niesie ze sobą akcesja Polski do Unii Europejskiej. Powołanie nowych obszarów chronionych pociąga za sobą konieczność opracowania a następnie wdrożenia skutecznych planów ochrony, nakładających ograniczenia w zakresie użytkowania przestrzeni i zasobów naturalnych. Tworzenie sieci NATURA 2000 będzie się wiązało z odpowiednimi instrumentami finansowymi, które zrekompensują ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej i zapewnią odpowiedni standard życia mieszkańcom regionu. Samorządy powinny posiadać informacje o tym, dlaczego warto chronić tereny o dużej bioróżnorodności. Planujemy przeprowadzić spotkania z przedstawicielami kilkudziesięciu gmin na temat założeń i realizacji dokumentu NATURA 2000. Zostanie też wydany folder "NATURA 2000 - szansą dla gmin".

Punkt porad dla obywateli

Punkt będzie działał na zasadzie "zielonego telefonu", pod którym osoby stykające się z problemem bezprawnych działań szkodliwych dla przyrody będą mogły znaleźć pomoc polegającą m.in. na udzieleniu porad do kogo skierować pismo, jak nagłośnić problem w mediach etc. Punkt będzie nastawiony na aktywizowanie do działań osób, które zgłaszają problem, jednak w trudniejszych przypadkach sprawą będą się zajmować doświadczone w tego rodzaju działaniach interwencyjnych osoby pracujące przy projekcie. Ich zadaniem będzie zorganizowanie grupy wsparcia, inspekcje w terenie, rozmowy z władzami lokalnymi.

Kampanie przyrodnicze (przykłady)

Zwiększanie powierzchni terenów chronionych - w Polsce będzie to prowadzenie lobbingu na szczeblu władz wojewódzkich, odpowiedzialnych za powoływanie rezerwatów przyrody. Konieczne jest, aby obszary, które posiadają już pełną dokumentację naukową zostały w możliwie najkrótszym

czasie powołane do życia jako tereny chronione. Dotychczas bowiem tempo tworzenia nowych rezerwatów przyrody często jest bardzo powolne, co w wielu przypadkach prowadzi do braku przeciwdziałania procesom destrukcyjnym i obniżenia przyrodniczej wartości terenu, który ma zostać objęty ochroną prawną.

Duże drapieżniki - planujemy zorganizowanie konferencji na temat ochrony dużych drapieżników z udziałem polskich i słowackich naukowców, przedstawicieli władz terenowych, leśników i organizacji ekologicznych. Celem tej konferencji byłaby wymiana doświadczeń pomiędzy stroną polską i słowacką, nagłośnienie potrzeby właściwej ochrony wilka na Słowacji oraz powstrzymania odstrzału wilków migrujących z Polski, gdzie są pod całkowitą ochroną. Byłby to krok w kierunku wprowadzenia pełnej prawnej ochrony tych drapieżników w obu krajach, na Słowacji przynajmniej w strefie przygranicznej. Jeśli chodzi o niedźwiedzie - planowane jest przeprowadzenie akcji informacyjnej dla mieszkańców terenów, na których występują niedźwiedzie, jak należy postępować, aby nie dochodziło do przypadków synantropizacji (oswajania) tych drapieżników. Wydamy też materiały informacyjne o ochronie niedźwiedzi. W materiałach znajdą się m.in. informacje o tym, jak zabezpieczać stada zwierząt hodowlanych, do kogo zwrócić się, gdy zauważy się niedźwiedzie podchodzące do osad ludzkich. Materiały te będą kolportowane wśród mieszkańców wsi, gdzie odnotowywano podobne przypadki, wśród właścicieli pensjonatów i hoteli etc.

Rozwój turystyczny - planujemy wydanie folderu: "Alert dla Karpat - zrównoważony rozwój turystyki na terenach górskich". Będą w nim przedstawione korzyści płynące z rozwijania długofalowych planów rozwoju turystycznego gmin z wykorzystaniem walorów przyrodniczych. Chcemy propagować w nim agroturystykę i ekoturystykę w miejsce żywiołowej, krótkowzrocznej turystyki powodującej niszczenie środowiska. Ponadto zostanie zorganizowana konferencja: "Turystyka w Karpatach - szansa dla regionu czy zagrożenie jego walorów" z udziałem przedstawicieli władz gmin górskich, naukowców, organizacji społecznych, przedstawicieli lobby turystycznego i sportowego.

Rajdy terenowe - rajdy samochodowe i motokrosowe są poważnym zagrożeniem dla przyrody, gdyż powodują płoszenie zwierząt, ich trasy wiodą przez najbardziej dzikie ostępy i ostoje chronionych gatunków, korytami potoków itp. Ponieważ rajdy na terenach chronionych odbywają się z naruszeniem prawa, przypadki takie będą zgłaszane na policję i nagłaśniane szeroko w mediach. Wydamy ulotkę "Sporty ekstremalne na terenach górskich - niebezpieczeństwem dla ludzi i przyrody".

Edukacja ekologiczna

Będzie ona prowadzona wielotorowo:

- edukacja dzieci i młodzieży: prowadzenie warsztatów ekologicznych w szkołach na tematy związane z ochroną przyrody w Karpatach.
- szkolenia dla Strażników Miejsc Przyrodniczo Cennych - 3 razy w roku.
- staż: w ramach projektu będziemy przyjmować na staż osoby, które będą pomagać w realizacji projektu.

Film

W ramach edukacji ekologicznej i promocji planujemy realizację 20-minutowego filmu poświęconemu głównym problemom ekologicznym w Karpatach. Film będzie przedstawiał między innymi zagadnienia wpływu turystyki na przyrodę (narciarstwo, sporty ekstremalne), gospodarki leśnej (wylesiania zboczy, powódzie), ochrony bioróżnorodności (ochrona dużych drapieżników, tereny chronione).

Wydawnictwa

W ramach projektu oprócz wydania ulotek, folderów i materiałów informacyjnych wspomnianych wyżej, planujemy polską edycję książki Chrisa Masera pt. "Redesigned Forest". Książka ta zawiera analizę porównawczą pomiędzy lasem gospodarczym a lasem naturalnym rządzonym prawami przyrody oraz dowodzi wyższości mądrości natury nad wizjami człowieka. Autor jest jednym z najwybitniejszych na świecie specjalistów w dziedzinie ekologizacji leśnictwa i ochrony przyrody na terenach leśnych. Książka ukaże się pod koniec marca 2003 r., w dużym nakładzie, trafi do wielu placówek odpowiedzialnych za gospodarkę leśną, m.in. nadleśnictw i szkół leśnych różnych stopni.

W dziedzinie wydawnictw elektronicznych planujemy stworzenie strony internetowej związanej z tematyką ochrony Karpat. Znajdzie się tam opis prowadzonych kampanii, promocja punktu porad dla obywateli i wydawnictw tematycznych, Mapa Dzikich Karpat.

Działania podejmowane w ramach projektu będą opisywane co miesiąc w "Dzikim Życiu", w specjalnej 4-stronicowej wkładce poświęconej ochronie Karpat.

Projekt ten będzie realizowany dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej ze środków programu ACCESS 2000.